

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 81109008/610-30
Konu : Yazılı soru önergesi (7/12581)

01-02-2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 26.11.2012 tarih ve 94950 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde yer alan Manisa Milletvekili Sayın Hasan ÖREN tarafından verilen 7/12581 esas numaralı yazılı soru önergesine verilen cevap ekte sunulmaktadır.
Gereğini arz ederim.

Faruk ÇELİK
Bakan

Ek : Cevap (3 sayfa)

İnönü Bulvarı No:42 Emek 06040 ANKARA
Telefon : (312) 296 64 36 Faks : 213 89 44
e-posta : sgb.csgb.gov.tr Elektronik Ağ: www.csgb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için irtibat : G:KODAL

**MANİSA MİLLETVEKİLİ SAYIN HASAN ÖREN'İN 7/12581 ESAS NO'LU YAZILI
SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP**

Türkiye’de ve Manisa’da 2003 yılından bu yana meydana gelen iş kazası sayılarının yıllara göre dağılımı, ölen ve yaralanan işçi sayısına ilişkin bilgiler Ek.1 ve Ek.2’de yer almaktadır.

Türkiye genelinde 2005-2012 dönemi için soruşturulan iş kazası-meslek hastalığı sayısı ile sorumluluğu tespit edilen işveren sayısı aşağıda gösterilmektedir.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Soruşturulan iş kazası-meslek hastalığı sayısı	5247	6212	3755	5098	3182	2851	2414	2445
Sorumluluğu tespit edilen işveren sayısı	3406	4387	2850	5014	2382	1663	1386	1408

Not: 2012 yılı değerleri 31.10.2012 tarihine kadardır.

4857 sayılı İş Kanunu uyarınca yürürlükte olan iş sağlığı ve güvenliği mevzuatı ile mesleki risklerin önlenmesi, sağlık ve güvenliğin korunması, risk ve kaza faktörlerinin ortadan kaldırılması, iş sağlığı ve güvenliği konusunda işçilerin eğitimini içeren iş sağlığı ve güvenliği organizasyonu ve teknik önlemler ile cinsiyet ve özel durumları sebebiyle korunması gereken kişilerin çalışma şartları düzenlenmektedir.

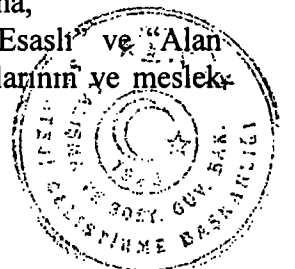
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren İş Teftiş Kurulu Başkanlığı, saha denetimlerinde iş sağlığı ve güvenliği ile işin yürütümü yönünden mevzuatın gereği gibi uygulanıp uygulanmadığını denetleyip, teftiş etmektedir.

Başkanlık iş sağlığı ve güvenliği teftişi politikası olarak, koruyucu ve önleyici yaklaşımın esas alındığı programlı teftişler ile eğitim çalışmalarını bir arada yürüterek ülkemizdeki iş sağlığı ve güvenliği bilincini yükseltmeyi benimsemiştir.

Bakanlığımızca 2010 yılında; önlemenin, ödemekten daha insanî ve daha ekonomik olduğu, çalışma barışının sağlanmasının toplumların gelişmelerine ve sosyal refahlarının artmasına olan etkilerinin önemi gerçeğinden hareketle, işyeri çalışma ortamı ve şartlarından kaynaklanan;

- Mesleki risklerin önlenmesine,
- Sağlık ve güvenliğin korunmasına,
- Risk ve kaza faktörlerinin ortadan kaldırılmasına,
- İş ilişkilerinin iyileştirilmesine,
- İş sağlığı ve güvenliği ile iş ilişkileri konusunda işveren ve işçilerin bilgilendirilmesine,
- Yaş, cinsiyet ve özel durumları sebebi ile özel olarak korunması gereken kişilerin korunması ve çalışma şartlarının iyileştirilmesine,
- Güvenlik kültürü ve sosyal sorumluluk konusunda bilinç oluşturulmasına,

katkı sağlayacak hedeflere yönelik olarak, “Risk Esaslı”, “İşkolu/Sektör Esaslı” ve “Alan Esaslı” programlı teftişler başlatılmıştır. Bu politika çerçevesinde, iş kazalarının ve meslek-

hastalıklarının önlenmesi, sağlıklı ve güvenli işyeri ortamının sağlanması çabalarını daha etkili hale getirebilmek için sosyal tarafların da etkin katılımını sağlayacak teftiş programlarını yürütmektedir.

Bu kapsamda; yaygın ve etkin denetim sağlamak, sektörlere ait özel riskleri belirlemek, ülke genelinde ve işyerine özgü politikaların oluşturulmasını sağlamak, öncelikli risklerin yer aldığı daha fazla işyeri ve çalışana ulaşabilmek amacıyla; geçmiş yıl/yıllara ait istatistiki veriler, ulusal politikalar ve ihtiyaçlar göz önünde bulundurularak çalışma hayatının riskleri ve öncelikleri ile Kurul Başkanlığının kaynakları dikkate alınarak yıllık olarak hazırlanan programlı teftişler uygulanmaktadır.

Kurul Başkanlığı tüm madencilik sektörünü kapsayacak şekilde iş sağlığı ve güvenliği teftiş politikası olarak koruyucu ve önleyici yaklaşımı esas almış ve programlanmış teftişler ile eğitim çalışmalarını bir arada yürüterek ülkemizdeki iş sağlığı ve güvenliği bilincini yükseltmeyi ve bu kapsamda Soma'da faaliyet göstermekte olan yer altı kömür işletmeleri de dahil olmak üzere havza halinde kömür üretimi yapılmakta olan tüm yer altı kömür işletmelerinde yılda iki defa iş sağlığı ve güvenliği teftişleri yapılmasını benimsemiştir.

Ayrıca, maden işyerlerinin denetimlerinde koruyucu ve önleyici yaklaşımın sonucu olarak eğitici ve yol gösterici bir denetim yöntemi ilke olarak benimsenmiş olduğundan, gerçekleştirilen denetimler sırasında bazı havzalarda işverenlerin, işçilerin ve sektörde faaliyet gösteren profesyonellerin (iş sağlığı ve güvenliği uzmanları, teknik nezaretçiler, işyeri hekimleri) katıldığı eğitim programları planlanmış ve uygulanmıştır.

Manisa/Soma'da; 2010/Temmuz ayında yeraltı kömür madeni işyerlerine yönelik olarak iş sağlığı ve güvenliği yönünden sürdürülen teftişlerin yanı sıra 16.07.2010 tarihinde "İş Kazalarından Doğan Cezai ve Hukuki Sorumluluklar", "İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatının Uygulanmasında Devlet, İşveren ve İşçilerin Görev ve Sorumlulukları", "İş Sağlığı ve Güvenliğinin Genel Prensipleri", "Maden Sektörü ile Kömür Madenciliğinin İş Sağlığı ve Güvenliği Yönünden Genel Bir Değerlendirmesi/Analizi" ve "Maden Sektöründe İş Teftiş Politikası ve Metan Yönetimi" konularında eğitim programı düzenlenmiştir.

Özellikle yer altı kömür madeni işyerleri düzenli olarak teftiş edilmekte olup örnek olarak Soma ilçesinde faaliyet göstermekte olan Uyar Madencilik Enerji Sağlık Turizm San. ve Tic. Ltd. Şti unvanlı yer altı kömür madeni işyerinde iş sağlığı ve güvenliği yönünden yapılan teftişler ve sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Teftiş Türü	Teftiş Tarihi	Noksanlıklar	Sonuç
Kontrol	2005	9 Noksan	İdari Para Cezası
Genel	2007	15 noksan	Derhal
Kontrol	2008	5 Noksan	İdari Para Cezası
İnceleme	2010	3 Noksan	Derhal
Genel	08-09.07.2010	9 Noksan	Derhal tebligat
Kontrol	18-19.01.2011	6 Noksan	İdari Para Cezası
Genel	12-14.09.2011	14 Noksan	İşyerinin Kapatılması
İnceleme	19.10.2011	-	Kapatmanın Kaldırılması
Genel	12-16.04.2012	4 Noksan	İdari Para Cezası
Kontrol	05-16.10.2012	1 noksan	İdari Para Cezası

Anayasa'nın "Sendika kurma hakkı" başlığını taşıyan 51'inci maddesinde, çalışanlar ve işverenlerin, üyelerinin çalışma ilişkilerinde, ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için önceden izin almaksızın sendikalar ve üst kuruluşlar kurma, bunlara serbestçe üye olma ve üyelikten serbestçe çekilme haklarına sahip oldukları, hiç kimsenin bir sendikaya üye olmaya ya da üyelikten ayrılmaya zorlanamayacağı, sendika kurma hakkının kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usullerin Kanunda gösterileceği belirtilmiştir.

Bilindiği üzere, 07.11.2012 tarihli ve 28460 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun "Tanımlar" başlıklı 2'nci maddesinin üçüncü bendinde; bu Kanunun uygulanması bakımından işçi, işveren ve işyeri kavramlarının 22.05.2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununda tanımlandığı gibi olduğu hükmü öngörülmüştür.

4857 sayılı İş Kanununun "Tanımlar" başlıklı 2'nci maddesinde ise işçi; "bir iş sözleşmesine dayanarak çalışan gerçek kişi" şeklinde tanımlanmıştır.

6356 sayılı Kanunun 17'nci maddesinin birinci fıkrasında; on beş yaşını dolduran ve bu Kanun hükümlerine göre işçi sayılanların, işçi sendikalarına üye olabilecekleri, üçüncü fıkrasında ise; sendikaya üye olmanın serbest olduğu, hiç kimsenin sendikaya üye olmaya veya olmamaya zorlanamayacağı hükmüne yer verilmiştir.

Açıklanan nedenlerle, yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre bir iş yerinde işçi statüsünde çalışanlar, sendika hakkından özgürce yararlanabilmektedir.

